

PREDSTAVITEV OBVEZNIH IZBIRNIH PREDMETOV V 3. TRILETJU ZA ŠOLSKO LETO 2017/2018

Izbirni predmeti v predmetniku osnovne šole predstavljajo tisti del programa, ki ga, glede na interese, želje in zmožnosti, učenci izberejo sami. Učenci obvezno izberejo dve uri izbirnih predmetov (lahko tudi tri, če s tem soglašajo starši). Učenec lahko uveljavlja oprostitev obiskovanja izbirnih predmetov, če obiskuje javno veljavni program glasbene šole. V tem primeru starši šoli posredujejo vlogo za oprostitev in obiskovanje glasbene šole izkažete s potrdilom o vpisu. Mogoča je tudi izbira neobveznega izbirnega predmeta (tuj jezik) v 7., 8. ali 9. razredu v obsegu 2 ur tedensko (več v predstavitvi neobveznih izbirnih predmetov). Razlika med obveznimi in neobveznimi izbirnimi predmeti je v tem, da učenec mora izbrati vsaj dve uri pouka v ponudbi obveznih izbirnih predmetov (izjema je obiskovanje javno-veljavnega programa glasbene šole), neobvezni izbirni predmet pa je učencu na voljo, da ga izbere, vendar se zanj ni potrebno odločiti.

V nadaljevanju so kratki opisi obveznih izbirnih predmetov, ki bi jih šola lahko izvajala glede na kadrovske možnosti. Predmeti so bili učencem predstavljeni v mesecu aprilu. Glede na kadrovske možnosti in predpisano število skupin bomo učence povabili k posredovanju izbire/odločitve med možnimi izbirnimi predmeti. Dokončen izbor bo, glede na število prijav ter morebitne premestitve, opravljen v začetku meseca junija 2017.

Opisi predmetov so dodatna informativna opora pri odločanju in so pripravljene z namenom, da učenci izberejo zase najustreznejši predmet.

I. DRUŽBOSLOVNO – HUMANISTIČNI SKLOP

FILOZOFIJA ZA OTROKE

Predmet *Filozofija za otroke* spodbuja učence k čudenju, spraševanju in iskanju ustvarjalnih rešitev. Filozofski problemi so prevedeni v zgodbe iz življenja otrok. Zgodbe o vsakodnevni pojavi pomagajo učencem najti *pot do lastnih stališč* o izpostavljenih pojmi. Danes imajo mladi številne vire informacij, kar pa ni vedno prednost, saj se je težko znati. Treba je imeti sistem, ki omogoča izbiro tistih informacij, ki resnično vodijo k razvoju in k pravi odločitvi. Nujno je tudi razumevanje splošnih človeških vrednot in pravil. Kritično mišljenje je prvi korak k razumevanju sveta. V 30-ih državah, kjer se ta predmet že izvaja, so raziskave pokazale, da se je pri učencih, ki so sodelovali pri tem predmetu, izboljšal učni uspeh pri maternem jeziku in matematiki, da so ti učenci bolj demokratični, da imajo manj težav pri delu v skupini in so tudi bolj samozavestni. Tovrstno znanje jim koristi pri nadaljnjem šolanju, pa tudi kasneje, v poklicnem in privatnem življenju, saj razvija *sposobnosti za življenje in medsebojne odnose* (humanost, strpnost ...).

Predmet je trileten, vendar ga lahko učenci obiskujejo tudi eno leto ali dve leti. Vsako leto se obravnavajo različni tematski sklopi: Etična raziskovanja, Jaz in drugi in Kritično mišljenje. Predmet bo zadostil radovednosti, ki jo izkazujejo učenci, in čudenju nad svetom, dopuščal ustvarjalnost in samostojnost, hkrati pa jim pomagal postajati komunikativna mlada oseba, ki dojema spremembe v družbi. Ogljedali si bomo nekaj filmov na temo, ki bo obravnavana/problematizirana.

Izbirni predmet filozofija za otroke je namenjen učencem od 7. do 9. razreda, ki so radovedni, komunikativni, ustvarjalni (ali bi to želeli postati), učencem, ki razmišljajo in iščejo argumente za vse. Sodelovanje v skupinskem dialogu razvija komunikacijske sposobnosti in spretnosti učencev (izražanje svojih misli, pozorno poslušanje, argumentiranje stališč, komentiranje mnenj drugih, kar je v današnjem času in v njihovem obdobju močna potreba). Naučili se bomo izoblikovati svoje mnenje in ga na ustrezen način predstaviti drugim (zagovarjati svoje mnenje in dopuščati ostalim, da mislijo drugače).

Pri učnih urah se bomo pogovarjali o različnih temah ter izmenjali svoje misli in stališča. Snov se ne razlaga. Izhodišče so zgodbe iz življenja otrok/učencev, na katerih se gradi voden dialog, ki učence združi v skupino. S tem bomo razvijali tudi strpnost in temeljili na kulturi pogovora.

Učenci material shranjujejo v mapo (učne liste, lastne izdelke – svoja mnenja o obravnavani temi, članke na tekočo temo ...).

V šolskem letu dobijo učenci skupno tri ocene. Oceno se pridobi z referatom na izbrano temo, razmišljanjem v pisni obliki in s sodelovanjem v debati pri pouku.

GLASBENI IZBIRNI PREDMET – GLASBENI PROJEKT

Cilji predmeta:

- učenci uresničijo glasbeni projekte v obliki glasbene predstave;
- končni izdelek posredujejo šolskemu in širšemu občinstvu.

Vsebina:

Učenci sestavijo zgodbo po zgledu iz literarnega dela Vaje v slogu (avtor: Raymond Queneau).

Vsak učenec bo, v skladu s svojimi sposobnostmi, ustvaril svoj glasbeni del z uporabo različnih instrumentov, posnetkov in računalnika. Učenci bodo osvojili osnove igranja različnih instrumentov, ki jih bodo uporabili pri oblikovanju svoje vloge v predstavi. V sodelovanju z likovnim krožkom bo potekala priprava scene in kostumov. Pri zborovskih delih bo sodeloval pevski zbor. Učenci se lahko za predmet odločijo v kateremkoli razredu zadnjega triletja.

LITERARNI KLUB

Literarni klub je predmet, ki ga učenci lahko izberejo v 7., 8. ali 9. razredu. Predmet je namenjen učencem, ki radi berejo in literarno ustvarjajo, saj se pri predmetu literarni klub srečajo z branjem in ustvarjanjem novih leposlovnih besedil.

V okviru predmeta bomo imeli bralni klub, pri katerem učenci v prijetnem vzdušju ob čajankah berejo leposlovna besedila, ki jih lahko izberejo sami ali pa jim jih svetuje učitelj. O besedilu se pogovarjajo in po lastni želji ob njem ustvarjajo, pišejo, rišejo, posnamejo film. V primeru, če je po prebrani knjigi posnet tudi film, si ga bomo ogledali.

Pri leposlovnem pisanju učenci ustvarjajo doživljajska in domišljajska besedila (npr. pesmi, pripovedna besedila), pišejo poustvarjalna besedila, pišejo o svojem doživljanju književnosti

(dnevnik branja). Besedila lahko objavijo na šolskem radiu ali jih razstavijo v literarnem kotičku. Ob koncu šolskega leta lahko nastane tudi knjiga. S prispevki bomo sodelovali na različnih literarnih razpisih, proslavah ipd.

GLEDALIŠKI KLUB

Gledališki klub je predmet, ki ga lahko učenci izberejo v 7., 8. in 9. razredu.

Pri gledališkem klubu bomo spoznavali gledališče, kako nastanejo gledališke predstave, kdo vse sodeluje pri nastanku predstave itd.

Igrali bomo različne igre, se pripravljali na nastope, spoznavali različne tehnike igranja itd.

V gledališču si bomo ogledali vsaj dve gledališki predstavi, s skeči bomo sodelovali pri šolskem radiu, posamezne dramatizacije bomo lahko tudi posneli in naredili film.

ŠOLSKO NOVINARSTVO

Šolsko novinarstvo je predmet, ki je na izbiro v 7., 8. ali 9. razredu. Učenci prebirajo časopisne članke, urejajo mapo z izrezki iz časopisa, ki jih opremijo z opombami. Spoznajo vest, anketo, intervju, poročilo, reportažo in druge novinarske vrste.

Razdelijo si različne zadolžitve v uredniškem odboru razrednega lista: novinar, glavni urednik, likovni urednik, fotograf, ilustrator ... Zastavijo koncept razrednega lista, potem pa zanj pišejo članke, ga likovno in tehnično uredijo, mu izberejo ime, naredijo reklamno akcijo in ga prodajajo. S prispevki sodelujejo tudi v šolskem glasilu.

Mladi novinarji spremljajo radijski in televizijski informativni program in ga kritično presojujejo. V razredu zaigrajo intervju, pripravijo okroglo mizo, posnamejo tudi zvočno glasilo ali TV - dnevnik. Kot raziskovalci slovstvene folklore se odpravijo tudi na teren in zbirajo anekdote iz šolskih klopi, besedila otroških iger, izštevance, uganke.

VZGOJA ZA MEDIJE - tisk

Vzgoja za medije – tisk je enoletni samostojni sklop triletnega izbirnega predmeta in ni vezan na bodočo izbiro predmeta VME televizija ali VME radio. Praviloma ga bomo ponudili učencem 7. razreda.

Predmet vzgoja za medije tisk je namenjen vsem učencem, ki jih zanima poklic novinarja. Vsebine predmeta temeljijo na spoznavanju skupnih značilnosti medijev, nastanku in razvoju množičnih medijev, značilnostih tiskanih medijev, delitvi tiska, novinarske etike, oglaševanju in propagandi, opisu dela novinarja pri časopisu, kako postati kritičen medijski posameznik.

Učenci se spoznajo z grafičnimi računalniškimi programi, ki omogočajo urejanje tiskanih časopisov in revij, razumejo kaj pomeni priprava na tisk in znajo sami oblikovati osnovne vsebine ter se naučijo rokovati s fotoaparatom in spoznajo osnove fotografije.

Na koncu leta učenci izdajo svoj časopis. Vsebina je sestavljena iz člankov od športnih do kulturnih vsebin preteklega leta, ki so jih učenci napisali sami in dopolnili s fotografovimi, intervjuji in ankete, ki jih izvajajo skozi vse leto, strani namenjene zabavi, kratkočasenju in

ustvarjanju, oblikovanje šaljivih reklam ter lov na najlepšo naslovnico časopisa, ki je na koncu tudi izbrana. Učencem bomo predmet ponudili v 9. razredu.

VZGOJA ZA MEDIJE – radio ali televizija

Vzgoja za medije – radio in televizija sta predmeta, ki ju bomo učencem ponudili v 7. (televizija) in 8. razredu (radio) in sta ob Vzgoji za medije – tisk samostojna predmeta.

Vsak od njiju se izvaja enkrat na teden po eno uro.

Predmeta omogočata učencem dostop do medijev, naučita jih kritično ocenjevati in izdelovati različne televizijske in radijske oddaje (medijske vsebine in oblikovanje lastne radijske oddaje – šolski radio in lastne televizijske oddaje), spoznavanje prednosti in slabosti interneta ...

Delo na terenu: obisk radijske in televizijske postaje.

Učenci se bodo povezovali s šolskimi novinarji in učenci literarnega kluba ter skupaj oblikovali oddaje za šolski radio in izdelovali televizijske oddaje.

Učenci pridobijo ocene na več načinov: predstavitev radijskih in televizijskih postaj, spremljanje aktualnih dogodkov, vodenje šolskega radia, prireditve, priprava prispevkov, izpolnjevanje vprašalnikov po ogledu radia in televizije, priprava reklam ...

Učencem bomo predmet ponudili v 7. oz. 8. razredu.

LIKOVNO SNOVANJE 1 (7. razred)

Likovno snovanje 1 je izbirni predmet likovnega področja, ki nadgrajuje vsebine rednega predmeta likovna vzgoja v 7. razredu.

Predmet likovno snovanje je namenjen vsem učencem, ki uživajo v likovnem ustvarjanju. Predmet temelji na razvijanju ustvarjalnosti učencev, zmožnosti opazovanja, predstavljenosti, likovne mišljenja, likovnega spomina in domišljije. Vsebine predmeta vključujejo področje risanja, slikanja, kiparstva in grafičnega oblikovanja.

LIKOVNO SNOVANJE 2 (8. razred)

Likovno snovanje 2 je izbirni predmet likovnega področja, ki dopolnjuje vsebine rednega predmeta likovna vzgoja v 8. razredu.

Vsebine predmeta vključujejo področje risanja, slikanja, kiparstva, grafičnega oblikovanja in uporabe vizualnih medijev. Predmet temelji na inovativnem načinu razmišljanja, razvijanju ustvarjalnosti učencev, na usvajanju temeljnih likovnih pojmov posameznih likovnih področij, razvijanje interesa za različne oblike likovne dejavnosti in dela na terenu. Predmet likovno snovanje je namenjen vsem učencem, ki uživajo v likovnem ustvarjanju.

Izbira predmeta LS2 ni vezana na predhodno izbiro predmeta LS1.

LIKOVNO SNOVANJE 3 (9. razred)

Likovno snovanje 3 je izbirni predmet likovnega področja, ki dopolnjuje vsebine rednega predmeta likovna vzgoja v 9. razredu.

Predmet temelji na razvijanju ustvarjalnosti učencev, inovativnem načinu razmišljanja, razvijanju občutljivosti zaznavanja, spodbujanju likovno-ustvarjalnega mišljenja, emocionalne in motorične občutljivosti in vizualnega spomina. Vsebine predmeta vključujejo področje risanja, slikanja, kiparstva, grafičnega oblikovanja in uporabe vizualnih medijev.

Predmet likovno snovanje je namenjen vsem učencem, ki uživajo v likovnem ustvarjanju. Izbira predmeta LS3 ni vezana na predhodno izbiro predmeta LS2 ali LS1.

NEMŠČINA 1, 2, 3

V času vse intenzivnejšega svetovnega povezovanja ima znanje tujega jezika vedno večji pomen na vseh področjih in znanje nemščine, ki jo govori največ Evropejcev (100 milijonov), ima zagotovo velike prednosti danes in v prihodnje.

Zakaj se učiti nemščine?

... ker že poznam veliko nemški besed s televizije in našega narečja; ker se bom v treh letih naučil/a dovolj za sporazumevanje v najbolj razširjenem maternem jeziku v Evropi (nemščino govori ca. 100 milijonov Evropejcev); ker so nemško govoreče radijske in televizijske postaje, ki jih lahko prek satelita sprejemamo povsod po Sloveniji, najštevilčnejše v Evropi; ker je naše gospodarstvo tesno prepleteno z nemško govorečim prostorom in z dobrim znanjem nemškega jezika lahko povsod najdem zanimiva delovna mesta; ker bom spoznal/a nemško govorečo kulturo; ker si bom lahko našel prijatelje iz Nemčije, Avstrije in Švice ter si z njimi dopisoval v nemščini; ker bom lahko sodeloval/a pri različnih projektih; ker bom znanje lahko utrjeval/a in izpopolnjeval/a z računalniškimi programi in s pomočjo interneta; ker je jezik modrecev in znanosti (večina visokih šol in znanstvenih raziskovalnih ustanov v Evropi se nahaja v nemško govorečem prostoru, kjer so odlične možnosti za študij in raziskave); ker se bom med urami učenja nemščine tudi zabaval/a .

Kdo se lahko odloči za učenje nemščine?

Za nemščino kot izbirni predmet se lahko odločijo vsi učenci na začetku tretjega triletja, to pomeni v sedmem razredu, še nimajo predznanja v tem jeziku in nadaljujejo tudi v osmem in devetem razredu. Ključnega pomena je kontinuiteta učenja nemščine, zato je pomembno, da učenci učenja ne prekinjajo.

Temeljni cilji izbirnega predmeta

Izbirni predmet nemščina je v osnovni šoli triletni predmet (7., 8. in 9.razred) in se izvaja v obsegu dveh ur tedensko.

Učenci razvijajo in poglobljajo jezikovno znanje in jezikovne sposobnosti; pridobivajo vedenje o tujih deželah in ljudeh in hkrati razvijajo občutljivost ter razumevanje za drugačnost, oblikujejo zavest o sebi kot posamezniku in kot pripadniku skupnosti, tako družbene kot nacionalne/etnične in mednarodne skupnosti in ob tem razvijajo in krepijo lastne kulturne vrednote, spoznavajo in ozaveščajo razlike med ljudmi, družbenimi in nacionalnimi skupnostmi, vrednotami in stališči ter se učijo spoštovati in ceniti to različnost, širijo svoje sporazumevalne sposobnosti prek meja materinščine in v medkulturnem okolju, spoznavajo značilnosti, kulture in dosežke dežel, v katerih se govori nemščina, krepijo svojo radovednost, željo in potrebo po novem znanju ter razvijajo sposobnosti za pridobivanje znanja in spretnosti, razvijajo svoje spoznavne sposobnosti višje ravni, to je analize, sinteze, presojanja in vrednotenja za rabo informacij v novih okoliščinah, razvijajo ustvarjalnost, potrebo po izražanju in občutek za estetiko, razvijajo sposobnosti kvalitetne medsebojne komunikacije in obvladovanja nesoglasij, razvijajo sposobnosti dela v skupini, medsebojnega sodelovanja in podpore, oblikujejo osebne cilje učenja, spoznavajo in kritično ovrednotijo svoje dosežke ter si prizadevajo za izboljšanje svojega znanja, oblikujejo splošne kulturne in izobrazbene vrednote.

Pri izbirnem predmetu nemščina se trudimo, da bi vsak učenec doživel uspeh in nadgradil ali odkril veselje do učenja jezika. Učne vsebine poskušamo prilagajati učencu in njegovemu učnemu stilu (uporabljamo slikovna, tekstovna, slušna gradiva, internet, računalniške programe, različne didaktične igrice itd.). Trudimo se ustvariti prijetno delovno ozračje, razvijati sposobnost samostojnega učenja in logičnega sklepanja. Tematska področja, ki jih obravnavamo pri pouku nemščine, se navezujejo na vsebine drugih šolskih predmetov, tako da učenci lažje povezujejo snov. Pri nemščini poleg znanih, običajnih oblik učenja tujega jezika tudi pojemo, rišemo, ustvarjamo plakate, spoznavamo tuje dežele in običaje ter se jezika učimo na številne drugačne načine (kuhanje po nemških receptih, dramatizacije krajših prizorov, učenje s pomočjo učnih postaj, učnih scenarijev itd.).

FRANCOŠČINA 1

VOULEZ-VOUS PARLER FRANÇAIS?

Kdaj ga lahko izbereš?

Izbereš ga lahko v 7., 8. ali 9. razredu.

Kaj je pri izbirnem predmetu posebnega?

Francoski jezik je eden izmed dveh delovnih jezikov Organizacije Združenih Narodov in Evropske Unije ter drugi najbolj uporabljen jezik Evrope. Potrebe po znanju tega jezika, tako v stikih Slovenije z Evropsko Unijo kot v okviru mednarodnih gospodarskih izmenjav, so velike in hitro naraščajo. Enako je na področju izobraževanja. Znanje francoskega jezika nudi ne le širše možnosti pri študiju in v poklicnem življenju, temveč učenca tudi osebno bogati, saj mu odpira vrata v eno najzanimivejših in najbogatejših kultur sveta: v francosko zgodovino, književnost, umetnost in znanost.

Kaj se boš pri izbirnem predmetu naučil?

S sodobnim načinom obravnave tematskih sklopov (interaktivne računalniške naloge, komunikacijski dialogi, družabne igre, video posnetki,.....) boste spoznali naslednje vsebine: vsakdanje situacije (v restavraciji, v hotelu, na letališču, na železniški postaji, iskanje poti ali

kraja), osebni podatki, družina, prijatelji, stanovanje, šola, mesto, promet, šport, glasba, igre, prosti čas, oblačila, prehrana, zdravje, čas, praznovanja, živali, rastline, počitnice, potovanja, kulturne zanimivosti ter besedišče in aktualni dogodki po zanimanju in izbiri učencev.

Učenci imajo možnost sodelovati in opravljati francosko bralno značko.

FRANCOŠČINA 2

V drugem letu učenja francoščine in s tem nadaljevanjem učenja tujega jezika bo poudarek na krepitvi jezikovnih zmožnosti v novih situacijah, povečanju zmožnosti komunikacije in produkcije pisnih sporočil v francoščini ter pridobivanju vsestranskih jezikovnih interakcij. Poudarek je k nadaljnjemu spoznavanju francoske kulture, filmske umetnosti, glasbe in literature.

FRANCOŠČINA 3

V tretjem letu učenja francoščine učenci nadaljujejo z obravnavo jezikovnih in tematskih sklopov. Pri tem so še bolj samostojni, pripravljajo projekte v tujem jeziku, ustvarjajo kratka besedila, komunikacijske naloge in spoznajo bolj podrobno francosko civilizacijo. Nagradijo svoje znanje na ravni besedišča, izgovarjave in slovnice.

ODKRIVAJMO PRETEKLOST SVOJEGA KRAJA

Predmet izvajamo v 7. in 8. razredu v obsegu 35 ur letno.

Učni načrt »Odkrivajmo preteklost svojega kraja« je sestavljen iz **štirih tematskih sklopov**.

Glede na zanimanje in interes učencev bomo izbrali **dva** tematska sklopa izmed štirih:

- **Srednjeveške zgodbe** (oblačila v srednjem veku, sejmi, uvoz, povezovanje obrtnikov v cehe, živila in prehrana v srednjem veku, priprava in postrežba hrane, higiena, kdo so bili vitezi, križarske vojne, vsakdanje življenje, vitezi pri nas, način bojevanja in bojna oprema, vzgoja viteza, obleka in oprema viteza, kdo so bili trubadurji, ustvarjanje trubadurske poezije, ljudsko verovanje v nadnaravne sile, preganjane čarovnic, grofje Celjski, njihov vzpon in propad, podelitev mestnih pravic, življenje v srednjeveškem mestu, v srednjeveški vasi, položaj žensk v srednjem veku, znane fevdalne rodbine).

- **Kako smo potovali** (razvoj prometnih sredstev od prazgodovine do danes in vrste prometa, najstarejši pripomočki in sredstva za hojo, nošnjo in prevažanje tovora, prometna sredstva na parni, motorni in električni pogon, tehnična in znanstvena odkritja na področju prometa, prehodnost slovenskega ozemlja in razvoj prometnega omrežja skozi čas, gospodarski in vojaško-strateški pomen slovenskega ozemlja, gradnja cestnega, rečnega in železniškega omrežja na Slovenskem, tovorništvo, prevozništvo (furmanstvo), železniški promet, cestni promet, vodni promet, splavarstvo, čolnarstvo, ladijski promet, zračni promet, družbenogospodarski pomen nekaterih oblik prometa na Slovenskem, vpliv prometa na popotništvo, prenašanje informacij in razvoj turizma, najstarejše oblike potovanj, znani izumitelji).

- **Slovenci kot vojaki** (črna vojska, kmečka vojska, 19. stoletje, narodne straže, vojaško izrazoslovje, slovenski vojaki v avstro-ogrski vojski, prva svetovna vojna, obdobje med obema vojnama, druga svetovna vojna, osamosvojitve Slovenije).

- **Selitve skozi zgodovino** (migracije, pojem, oblike, vrste, vzroki, selitve v Zgodovini, Slovenci in selitve skozi zgodovino, obdobje množičnega izseljevanja Slovencev, selitve v našem kraju, otroci v selitvah, ali je bilo slovensko ozemlje do priseljencev prijazna domovina).

Z izbirnim predmetom želimo povečati dejavno vlogo učencev pri pouku, spodbujati njihovo radovednost in zanimanje za krajevno zgodovino in s tem tudi za narodno in občo zgodovino. Učiteljica vas bo usmerjala, kako priti do ustreznih virov, jih analizirati in stališča predstaviti s plakati, poročili, razstavo, zgodovinskimi govornimi vajami.

Učni cilji:

- učenci razširjajo in poglobljajo znanje o najpomembnejših dogodkih iz obče in nacionalne zgodovine
- ob poglobljanju in razširjanju znanja iz slovenske zgodovine razvijajo zavest o narodni identiteti in državni pripadnosti
- z raziskovalnim učenjem poglobljajo in razširjajo znanje o življenju, delu in miselnosti ljudi v posameznih zgodovinskih obdobjih in vzrokih za njihovo spreminjanje
- razvijajo razumevanje in spoštovanje različnih kultur, ver, ras in skupnosti
- na primerih iz krajevne zgodovine presojujejo pomen ohranjanja kulturne dediščine
- razvijajo spretnosti in veščine zgodovinskih prostorskih in časovnih predstav
- urijo se v uporabi in razumevanju zgodovinskih virov, literature in informacij
- z učenjem ob različnih zgodovinskih virih in literaturi razvijajo spretnosti kritične presoje zgodovinskih dogodkov in pojavov v preteklosti in sodobnosti
- v učnem procesu se navajajo na samostojno in odgovorno ravnanje
- razvijajo spretnosti in veščine primerjanja, analiziranja, sintetiziranja, presojanja, vživljanja v različne perspektive in snovanja izvirnih predlogov in rešitev.

Znanje učencev se bo preverjalo in ocenjevalo ustno in z avtentičnimi nalogami. Preverjalo in ocenjevalo se bo različne vrste znanja na različnih zahtevnostnih ravneh v obsegu predlaganih vsebin ter različne spretnosti in veščine, ki se razvijajo in oblikujejo pri pouku. Učenci bodo v šolskem letu prejeli tri ocene.

RETORIKA

Ta predmet lahko izberejo učenci v 9. razredu osnovne šole, pri njem se učenci učijo javnega nastopanja in izražanja svojih stališč. Ni pomembno le, kaj želiš povedati, pomembno je tudi, kako to narediš. Izbrati je potrebno primerne besede, jih povezati na izviren način, jih izreči prepričljivo in pri tem paziti tudi na nebesedni jezik.

Učenci poslušajo, berejo in razčlenjujejo besedila drugih ter tvorijo lastna govorjena in pisna besedila. S tem razvijajo svoje sporazumevalne spretnosti v različnih govornih položajih. Ob zanimivih vajah si širijo besedišče, oblikujejo lasten slog, se učijo ustrezno izražati glede na okoliščine, pazijo na govorico obraza, rok ... Naučijo se uspešnega prepričevanja in utemeljevanja, kar lahko s pridom uporabijo pri vseh drugih šolskih predmetih in v življenju na sploh.

VERSTVA IN ETIKA

Globalizacija povezuje svet in ljudi, kar od nas zahteva boljše poznavanje drugih kultur in verskih tradicij ter spoštovanje različnih nazorov. Obvezni izbirni predmet verstva in etika navaja in pripravlja učence, da razvijajo zmožnost za etično presojo in spoznavajo vlogo verstev pri oblikovanju različnih civilizacij. Poseben poudarek je na krščanstvu pri razvoju evropske kulture in oblikovanju slovenskega naroda. Učenci pri predmetu pridobijo objektivna znanja in razgledanost iz obravnavanega področja. Usposablajo se za kritičen odnos do negativnih pojavov v zvezi z religijo in religijami (npr. nestrpnost, fanatizem) in razvijajo sposobnosti razumeti druge ljudi, z njimi sodelovati, biti solidaren ter pripravljen sporazumno reševati konflikte. Predmet ne predvideva vezanja etike samo na verstva, temveč obravnava vse moralne razsežnosti medčloveških odnosov in življenjskih vprašanj. Predmet je nekonfesionalen, kar pomeni, da ne gre za uvajanje v določeno religijo in vzgajanje zanjo. Učenci razvijajo nagnjenja in sposobnosti za oblikovanje zavesti o samem sebi, svoji identiteti, svojih ciljih... Navaja in pripravlja učence, da zrelo premišljujejo o religiji in osebnih in družbenih vprašanjih, ob katerih se pojavlja. Predmet, utemeljen v tem smislu, mladim pomaga razviti občutek do sočloveka, tolerantnost do drugih, kar je osnova, ki človeka lahko dvigne nad zmote, ki jih pogosto stori ravno zaradi pomanjkanja osnovnih človeških vrednot in poznavanja zakonitosti sobivanja z drugimi ljudmi. Pri obravnavanju verstev je posebna pozornost posvečena njihovi etični naravnosti in vodilom za medčloveške odnose.

Predmet je trileten (Verstva in etika I, II, III), a je možna izbira tudi samo eno ali dve leti. Način obravnave religijske problematike je primeren starostni\razvojni stopnji učencev in omogoča, poleg obveznih, tudi obvezno-izbire in dodatne vsebine, ki so vključene v pouk glede na nagnjenja in interese učencev. Tovrstno znanje bo učencem v pomoč pri predmetih, kjer se predpostavlja poznavanje določenih osnov s področja verstev (slovenski jezik, zgodovina, geografija, filozofija...). Razvoj kritičnega mišljenja in zavzemanje stališč ob družbenih vprašanjih pa je ključnega pomena pri oblikovanju zrele osebnosti.

II. NARAVOSLOVNO – TEHNIČNI SKLOP

ASTRONOMIJA

Astronomija je fizikalna znanost. Fizika se ukvarja z razlaganjem zakonitosti v naravi.

Astronomija raziskuje zakonitosti v vesolju. Osnovno poznavanje astronomije je pomembno za uvrstitev človeka v časovno-prostorski okvir. Astronomija se ukvarja z mnogimi zanimivimi vprašanji in se dotika bistvenih človekovih vprašanj.

Predmet se izvaja v treh neodvisnih sklopih po eno leto. Prva stopnja se imenuje Sonce, Luna in Zemlja, druga stopnja se imenuje daljnogledi in planeti in tretja zvezde in vesolje. Imena posameznih stopenj v grobem povedo tudi vsebino predmeta.

Konkretno učenci spoznavajo vrste objektov v vesolju, njihove oddaljenosti in velikosti, orientacijo po nebu, gradnike Sončevega sistema; opravljajo preprosta opazovanja in astronomska opazovanja Lune, Sonca, planetov, zvezd in gruč zvezd.

V šolskem letu 2016/2017 bomo izvajali sklop Daljnogledi in planeti.

ROBOTIKA V TEHNIKI

Robotika v tehniki je enoletni tehnični izbirni predmet, pri katerem učenci pridobivajo osnovna spoznanja o geometriji in konstrukciji tipičnih oblik robotskih rok, o elektronskih krmiljih, ki so potrebna za računalniško vodenje, o čutilnikih (senzorjih), ki omogočajo povratno delovanje na krmilje. Spoznajo različna področja, v katerih ima robotika pomembno vlogo. Pri pridobivanju praktičnih izkušenj si pomagajo z uporabo ustreznih didaktičnih sestavljanj, s katerimi gradijo delujoče, računalniško krmiljene modele strojev, naprav in robotskih rok.

Pouk je zasnovan praktično, z delom na projektnih nalogah.

Predmet je vsebinsko najbolj povezan z naravoslovjem in tehniko, tehniko in tehnologijo, računalništvom, matematiko (geometrijo) in fiziko.

Učenci in učenke lahko izberejo predmet v 8. razredu.

Splošni cilji predmeta:

- spoznavajo osnovne pojme robotike in računalniško vodene proizvodnje
- berejo, rišejo in sestavljajo sheme električnih krmilj in razumejo njihovo delovanje
- načrtujejo in s sestavljanjkami izdelajo različne računalniško krmiljene modele
- poznajo vlogo računalniškega vmesnika pri krmiljenju strojev in naprav
- pridobivajo in uporabijo informacije in znanja s področja robotike
- spoznavajo poklice s področja elektronike, elektrotehnike, računalništva

OBDELAVA GRADIV (les)

Program izbirnega predmeta je zasnovan kot triletni, katerega učenci lahko obiskujejo eno, dve ali vsa tri leta.

Programi zajemajo poznavanje, analizo in uporabo lesa, umetnih snovi in kovin. V šolskem letu 2016/2017 bomo izvajali vsebine s področja obdelave lesa.

Cilji predmeta so: spoznavanje gradiv ob oblikovanju in izdelovanju predmeta, spoznavanje principov oblikovanja, načrtovanja, obdelovalnih postopkov, izbire strojev in orodij, urjenje motorike rok in telesa, navajanje na delo v skupini in kritično vrednotenje tehničnih in tehnoloških rešitev.

Učenci načrtujejo uporaben izdelek, ga izdelajo in ovrednotijo.

Povezava: tehnika in tehnologija, ekonomika, organizacija dela.

MATEMATIČNE DELAVNICE

Pri predmetu matematična delavnica se učenci ukvarjajo z dejavnostmi, povezanimi z matematiko, ter izmenjujejo svoje ideje in razumevanje matematike s sovrstniki in z učiteljem.

Čeprav se matematična delavnica pomembno navezuje na pouk matematike, so temeljne razlike med obema. Pri rednem pouku je poudarek na oblikovanju matematičnih pojmov ter na pridobivanju osnovnih proceduralnih in problemskih znanj. V matematični delavnici pa je pomembno, da učencem na zanimiv način skušamo prikazati uporabo znanj, obravnavanih pri rednem pouku. Vključujemo tudi izkustveno učenje vsebin, s katerimi se učenci srečajo kasneje pri rednem pouku in matematične vsebine navezujemo na doživljanje učencev ter matematična znanja poglobljamo v smereh, ki niso neposredno povezane z delom pri pouku. Tudi metode dela so drugačne, prilagojene interesom in sposobnostim učencev. Tako se poslužujemo samostojnega dela, samostojnega ali skupinskega preiskovanja, aktivnega pridobivanja izkušenj (risanje, tlakovanje, igranje, modeliranje z materiali) itd. vendar si vseskozi prizadevamo za matematično refleksijo.

Predmet je namenjen učenkam in učencem različnih matematičnih sposobnosti.

Matematična delavnica sestoji iz treh enoletnih izbirnih predmetov :

- Matematična delavnica 7 (Logika, Štetje, Nenavadna aritmetika, Tlakovanja)
- Matematična delavnica 8 (Zgodovina matematike, Drugačna geometrija, Miselne igre in zanimivi miselni postopki, Geometrija s pripogibanjem papirja)
- Matematična delavnica 9 (Diofantske enačbe in aritmetične uganke, Telesa in prostor, Matematična šifriranja, Fraktali)

Učni načrt vsebuje 12 sklopov, ki med seboj niso ozko povezani, se pa vsi smiselno navezujejo na redni pouk matematike. Učitelj v vsakem razredu izbere tri ali štiri od predlaganih sklopov iz učnega načrta in jih po potrebi prilagodi ter dopolni. Učenec naj načeloma obiskuje delavnico, ki se navezuje na razred, ki ga učenec obiskuje. Seveda pa so možne smiselne izjeme.

Učenec lahko obiskuje delavnico za osmi ali deveti razred tudi, če ni bil udeležen v predhodnih matematičnih delavnicah.

ORGANIZMI V NARAVNEM IN UMETNEM OKOLJU

Učenci spoznajo življenjske potrebe živih bitij in tako bolj povežejo abiotske in biotske dejavnike. Spoznajo, da je vsako rušenje ravnotežja v naravi - vnos različnih snovi, tujih organizmov, pomanjkanje vode, spremembe temperaturnega režima itd., lahko usodno za preživetje organizmov. Ta spoznanja pridobivajo z aktivnim delom, torej z izkušnjo.

Ob gojenju organizmov se zavedo, da so živa bitja, ki smo jih vzeli v oskrbo, odvisna od nas, zato moramo biti pri gojenju in vzdrževanju izjemno odgovorni. Ob tem naj bi se naučili odgovornega ravnanja z vsemi živimi bitji - tudi hišnimi ljubljenci, rastlinami v svojem stanovanju, pa tudi s svojimi vrstniki, prijatelji, znanci. Svoje odgovorno ravnanje naj bi zavestno usvojili tudi kot nujnost pri varovanju življenjskega okolja.

RASTLINE IN ČLOVEK

Učenci poglobijo in razširijo spoznanje o soodvisnosti živali od rastlin. S tem spoznavajo tudi pomen rastlin v človekovem življenju in izoblikujejo pozitiven odnos do njih. Izbirni predmet ima namen poudariti in spoznati, kako pomembna je ta življenjska oblika in kako pomembno je prav varovanje rastlin in njihovih življenjskih okolij. Hkrati naj bi učenci spoznali, da spremljajo rastline človeka že od njegovega nastanka - da so mu bile od vedno posreden ali neposreden vir hrane, zdravja, zaščite itd.

Prav zaradi njihove uporabnosti je človek mnoge od njih prenesel v svoj dom ali v njegovo bližino - mnoge je z umetnim izborom spremenil, jih požlahtnil in vzgojil številne nove sorte. Pri tem izbirnem predmetu spoznavajo učenci različne rastline in njihovo uporabno vrednost, pa tudi njihovo ogroženost. Spoznajo, da je veliko rastlin v Sloveniji ogroženih zaradi človekovega nerazumnega delovanja. Spoznajo, da pomeni ogrožanje in propadanje vrst tudi siromašenje narave in okolja.

RAČUNALNIŠTVO

Računalništvo se hitro razvija in spreminja, temelji pa ostajajo nespremenljivi. Predmet računalništvo se ukvarja ravno s temi temelji, ki so veliko bolj trajni kot hitro razvijajoče se na teh temeljih zgrajene tehnologije.

Pouk je organiziran v treh stopnjah, ki se med seboj delno nadgrajujejo. Vsaka stopnja traja eno leto.

Osnovna ideja vseh treh je podajanje sporočila. Različna informacijsko-komunikacijska tehnologija tu nastopa kot orodje pri podajanju tega sporočila. Vsak predmet predstavlja drug komunikacijski kanal. Prva stopnja se imenuje **UREJANJE BESEDIL** (sporočilo je pisno) in ustreza začetnemu pouku računalništva, druga stopnja je nadgradnja prve in se imenuje **RAČUNALNIŠKA OMREŽJA** (sporočilo je na spletni strani), ta ustreza nadaljevalnemu nivoju znanja, zadnja, tretja stopnja je **MULTIMEDIJA** (sporočilo je ustno in podprto z multimedijskimi vsebinami).

Hkrati s tem učenci spoznavajo osnovne računalniške koncepte, seznanjajo s tehnikami in metodami reševanja problemov in razvijajo algoritmičen način razmišljanja. S tem in z razvijanjem postopkovnega načina razmišljanja učenci pridobivajo znanja, spretnosti in veščine, ki so trajna in prenosljiva tudi na druga področja.

POSKUSI V KEMIJI

Jedro izbirnega predmeta POK predstavljajo eksperimenti v vsej svoji celovitosti. Učenci vsako uro izvedejo vsaj en eksperiment, samostojno ali v majhnih skupinah. Nekaj

eksperimentov, ki smo jih že izvedli: ločevanje zmesi, destilacija vina, kristalizacija, določanje gostote snovi, pridobivanje ogljikovega dioksida, gasilni aparat iz jajčnih lupin, pokalni plin, sublimacija joda, sinteza železovega sulfida, sežig magnezija, izdelava prazničnih iskric, črni smodnik, razkroj kalijevega permanganata, razkroj vodikovega peroksida, dokaz kisika, absorbcija na aktivnem oglju, utekočinjeni plini in izdelava sladoleda.... Sledijo pa še elektroliza, titracija, izdelava mila, izdelava preprostih steklenih izdelkov...

Pri delu uporabljamo varnostne liste, zloženke, plakate, leksikone, knjige in medmrežje. Učenci delajo eksperimente po pisnih in ustnih navodilih, sami pripravijo večino potrebnega in se tudi sami primerno zaščitijo (zaščitni predpasnik, očala, rokavice). Rezultate in opažanja zapisujejo na delovni list. Delo je zanimivo in pestro, vendar pa zahteva resnost.

Predmetu je namenjena ena ura tedensko.

Splošni cilji:

- utrdijo in poglobijo znanje, razumevanje in uporabo kemijskih vsebin s pomočjo samostojnega eksperimentalnega dela,
- razvijajo spretnosti in veščine za varno in učinkovito delo,
- seznanijo se z raznolikimi vidiki dela v kemijskem laboratoriju,
- urijo se v osnovnih tehnikah laboratorijskega dela,
- razvijajo sposobnosti načrtovanja, izvajanja, opazovanja, zbiranja, beleženja, analize, postavljajo zaključke in ocenijo smiselnost rezultatov.

KEMIJA V ŽIVLJENJU (9. razred)

Izbirni predmet je na urniku enkrat tedensko v 9. razredu, vsebina predmeta je razdeljena v tri sklope:

- SNOVI TEKMUJEJO-KROMATOGRAFIJA
- SVET BREZ BARV BI BIL DOLGOČASEN- SPOZNAVANJE NARAVNIH BARVIL
- KEMIJA TUDI DIŠI- ETERIČNA OLJA

Učenci:

- spoznajo, da so metode ločevanja zmesi in analize sestavin zmesi ključne tako v kemijskem raziskovanju kakor tudi v medicini, kmetijstvu in industriji za čiščenje in analize plinov, prsti, voda, proteinov, ogljikovih hidratov, barvil, nafte in zemeljskega plina, v medicinski diagnostiki in podobno
- s povezovanjem znanj iz kemije, biologije, fizike, zgodovine, umetnosti in gospodinjstva preučijo naravna barvila in eterična olja, njihovo kemijsko zgradbo, izolacijo, lastnosti in uporabo ter vplive na celostni družbeni razvoj
- spoznajo in preverijo pomen poskusov v raziskovanju, se naučijo načrtovati poskuse, zbirati in vrednotiti ter predstavljati podatke
- naučijo se uporabljati baze podatkov in programe za tridimenzionalne prikaze zgradbe molekul
- spoznavajo ključna načela sodelovalnega učenja in se naučijo sinteze podatkov v smiselne celote in načinov predstavljanja dosežkov

IZBRANI ŠPORT - ODBOJKA

PRAKTIČNE VSEBINE

- izpopolnjevanje osnovnih tehničnih elementov (zgornji in spodnji odboj, spodnji servis),
- učenje zahtevnejših tehničnih in taktičnih elementov (podaja, sprejem servisa, zgornji servis, napadalni udarec, enojni in dvojni blok),
- igralne različice 2:2, 3:3 na različnih velikostih igrišča, igra 6:6 na skrajšanem in normalnem igrišču,
- odbojka na mivki.

TEORETIČNE VSEBINE

- pravila igre,
- sodniški znaki,
- spoznati pomen redne športne vadbe,
- upoštevati osnovna načela varnosti v športu.

RAVEN ZNANJA

- uspešna uporaba osnovnih in zahtevnejših tehničnih ter taktičnih elementov v igri, obvladovanje nalog igralcev na posameznih igralnih mestih.

ŠPORT ZA SPROSTITEV 1* (plezanje, badminton, namizni tenis)

PRAKTIČNE VSEBINE

- **plezanje** (osnovni položaj treh opornih točk, prijemi, preprijemanje, prestopanje, varovanje pri balvaniranju),
- **badminton** (osnovna tehnika badmintona),
- **namizni tenis** (osnovni udarci, servis, igra posameznikov in igra parov, turnir posameznikov).

TEORETIČNE VSEBINE

- osnovna teoretična znanja iz plezanja, badmintona in namiznega tenisa,
- vpliv športnega udejstvovanja na zdravje,
- varnost pri izbrani igri.

RAVEN ZNANJA

- učenci znajo sestaviti in splezati balvanski problem,
- poznajo razliko med igro posameznikov in igro parov in zna igrati na oba načina,
- spoznavanje in izpopolnjevanje znanja badmintona do stopnje, ki omogoča varno ukvarjanje z izbrano igro.

ŠPORT ZA SPROSTITEV 2* (gorsko kolesarjenje)

PRAKTIČNE VSEBINE

- osnovna tehnika kolesarjenja,

- kondicijska vadba.

TEORETIČNE VSEBINE

- osnovna teoretična znanja iz kondicijske vadbe in gorskega kolesarstva,
- vpliv športnega udejstvovanja na zdravje in dobro počutje,
- varovanje okolja,
- pomen koristnega preživljanja prostega časa z vidika zdravja in druženja.

RAVEN ZNANJA

- spoznavanje in izpopolnjevanje različnih športnih znanj do stopnje, ki omogoča varno ukvarjanje s športom.

ŠPORT ZA SPROSTITEV 2* (drsanje)

PRAKTIČNE VSEBINE

- osnovna tehnika drsanja.

TEORETIČNE VSEBINE

- varnost pri izbranem športu

RAVEN ZNANJA

- spoznavanje in spopolnjevanje različnih športnih znanj do stopnje, ki omogoča varno ukvarjanje z izbranim športom

***učenci lahko izberejo samo eno ponudbo športa za sprostitev!**

ŠPORT ZA ZDRAVJE (vsebinski poudarki na košarki, rokometu, nogometu)

PRAKTIČNE VSEBINE:

KOŠARKA:

- izpopolnjevanje tehničnih in taktičnih elementov (vodenje, zaustavljanje.....),
- hitro vodenje, odkrivanje in met z mesta,
- met iz dvokoraka z mesta in v gibanju,
- igra 4:4 na en koš,
- igra 4:4 in 5:5 na dva koša.

ROKOMET:

- izpopolnjevanje osnovnih tehničnih elementov,
- podajanje in lovljenje žoge,
- strel na gol z mesta,
- strel na gol v skoku,
- igra z osebno in consko obrambo.

NOGOMET:

- spopolnjevanje tehničnih in taktičnih elementov

- igra 5:5 do 7:7 na mala vrata

TEORETIČNE VSEBINE:

KOŠARKA:

- pravila igre,
- sodniški znaki,
- spoznati pomen redne športne vadbe,
- upoštevati osnovna načela varnosti v športu.

ROKOMET

- pravila igre,
- sojenje,
- spoznati pomen redne športne vadbe,
- upoštevati osnovna načela varnosti v športu.

NOGOMET:

- osnovna pravila,
- sojenje,
- fair play.

RAVEN ZNANJA:

KOŠARKA:

- uspešna uporaba tehničnih in taktičnih elementov v igri 4:4 na en koš in igri 4:4 in 5:5 na dva koša.

ROKOMET

- uspešna uporaba osnovnih in zahtevnejših TE in TA elementov v igri z osebno in consko obrambo.

NOGOMET:

- uspešna uporaba tehničnih in taktičnih elementov v igri,
- poznavanje nalog igralcev na posameznih igralnih mestih.

NAČINI PREHRANJEVANJA (9. razred)

Cilji predmeta: učenci spoznajo načela zdrave prehrane z vidika varovanja in ohranjanja zdravja, spoznajo načine prehranjevanja v različnih starostnih obdobjih življenja in prehrano v izrednih razmerah. Z načinom prehranjevanja označujemo različne vrste prehrane ljudi – tradicionalno, ki temelji na narodnih jedeh, in drugačno, ki vključuje vegetarijanstvo, makrobiotiko in bio prehrano. V različnih starostnih obdobjih organizem potrebuje drugačne hranilne snovi v drugačnih razmerjih. Učenci spoznajo tudi prehrano v izrednih razmerah, ki je vezana na okolje in stanje, v katerem smo v danem trenutku. Takrat je zelo pomembno poznati načine, kako se oskrbeti s hrano iz trenutno dostopnih virov, da vseeno zadostimo potrebam organizma.

Predmet se izvaja v 9. razredu, v učilnici gospodinjstva, prehrana v posebnih razmerah pa tudi v naravnem okolju.

SODOBNA PRIPRAVA HRANE

Cilji predmeta: učenci spoznajo pomen zdrave hrane, ki nam zagotavlja in ohranja zdravje. Učijo se o pomenu varne, varovalne in uravnotežene prehrane ter spoznavajo načine priprave. Razvijajo sposobnosti uporabe, povezovanja in tvornega mišljenja za preudarno odločanje o lastni prehrani v smislu zagotavljanja znanja. Spoznajo hranilne snovi, ki jih mora vsebovati celodnevni obrok, da zadostimo potrebam organizma. Potrebe po hranilnih snoveh se naučijo razporediti na posamezne obroke in opredeliti nepravilnosti v zvezi s prehranjevalnimi navadami, ki lahko slabšajo zdravje ali so vzrok različnih bolezni. V povezavi z vsemi do sedaj naštetimi dejavnostmi se pri praktičnih vajah seznanijo s tehnološkimi postopki priprave jedi, kjer bi zaradi nevednosti lahko povzročili spremembe glede hranilne vrednosti, jedi pa morajo ustrezati kriterijem zdrave prehrane. Pri načrtovanju prehrane upoštevamo tudi prehranske navade in jih opredelimo kot koristne oziroma škodljive, še posebej poudarimo vlogo zajtrka za uspešen delovni dan.

VARSTVO PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Izbirni predmet se bo izvajal učencem 7., 8. in 9. razreda. Učenec ga lahko obiskuje eno leto. Učenci bodo preko razgovorov, ogledov videoposnetkov, raziskovalnega, eksperimentalnega, projektnega ter praktičnega dela spoznali naravne nesreče na področju Slovenije. Spoznali bodo vplive, dejavnike, ki povzročijo nesrečo, spoznali strategije spoprijemanja z nesrečami, organiziranost za reševanje, osnove nudenja prve pomoči, zaščitno in reševalno orodje ter gasilsko organizacijo. Preko eksperimentalnega dela bodo spoznali naravo ognja. Praktično delo gašenja pa bomo opravili v gasilskem domu Jarše-Rodica.

V okviru izbirnega predmeta bodo učenci pripravili načrt evakuacije v primeru požara doma in v šoli. Prav tako bodo sodelovali pri izvedbi in evalvaciji evakuacije na šoli.